

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 16. junija 1994 • Leto IV, št. 12

KOALICIJSKE ZVEZDE?

naj bi vnaprej določalo podrejeno vlogo slednjih v vladi. Nemalo je takih, ki jim pripisujejo zaradi tega le okrasno vlogo.

Vendar kot vemo, stvari ponavadi vseeno niso tako preproste. Svobodni demokrati imajo za sabo velikanski intelektualni potencial, ki ga - v opoziciji - tudi v preteklih štirih letih niso mogli izkoristiti. Ni nobenega poročstva, da bi v ponovni opoziciji lahko kaj več uveljavili iz svojega programa. Če bi vlado sestavili socialisti sami - to bi lahko storili -, bi verjetno pet ostalih opozicijskih strank, vključno z liberalci, močno delalo na tem, kako bi lahko strmoglavili "komuniste". Ljudje pa spet ne bi imeli od tega nič. Tako kratkovidni in sebični pa vendarle ne bi smeli biti.

Drug velik dvom liberalcev je v tem, da se bojijo poloma. Na sedanjih volitvah je bila spet prava evforija. Slednja pa je nemalokrat goljufiva. S pretirano zmago socialistov se je utrgal pravi politični plaz. In še naprej obstaja nevarnost plazu. Namreč nevarnost plazu socialne demagogije. Nekateri mislijo, da so stvari odvisne res samo od tega, kdo je pri krmilu. Da je vse skupaj le stvar odločitve, ne pa vprašanje gospodarskega položaja. Nekateri verujejo, da jim bo nova vlada takoj povišala plače. (Nič jih ne moti niti to, da so recimo v službi pri nekem zasebniku.) Da se bodo od jutri naprej povečale pokojnine, da bo kilogram kruha spet stal 3,60 forinta, medtem ko je zdaj približno 50 forintov. Da bodo

mladi takoj dobili stanovanja, brezposelni delo. Da bo vse tako kot v lepih starih socialističnih časih za vladavine Jánoša Kádárja. Pričakovanja so ogromna. In tudi neutemeljena. In SZDSZ se strašno boji nujne streznitve ljudi, boji se fiaska.

Socialisti pa si zelo želijo koalicije. Predvsem zaradi tega, da bi lahko uživali čim širšo podporo družbe. Kljub 54 odstotkom glasov se zavedajo - kogar kača piči, se boji zvite vrvi -, da to še ne pomeni, da jih podpira večina madžarskega prebivalstva. Oni so ga enkrat že polomili. Zdaj pazijo celo na podrobnosti. Točno vejo, če te svoje nepričakovane šanse ne bodo znali izkoristiti, se jim kaj kmalu ne bo nasmehnila politična sreča. Bodo odpisa-

ni. Zato obljublajo nov stil. Stil, za katerega ne bo značilno, da se bodo ljudje na oblasti spet oblastno obnašali kot v preteklih štirih letih. Obljublajo, da se ne bodo ukvarjali z ideologijo, nacionalizmom in preteklostjo, ampak z gospodarstvom in prihodnostjo. (Eden od članov dosedanje, svinjsko poražene vodilne vladne stranke MDF je ideološko in politično miselnost le-te sarkastično in nekoliko prostaško opisal takole: - Skozi ritne luknje Horthyjevega režima doseči srce madžarskega naroda.)

Tudi svobodni demokrati se nameravajo zanimati za ekonomijo in bodočnost. Ljudje pa si želijo koalicije. Kljub takim ali drugačnim dvomom teh ali onih. Stvari zaenkrat ne kažejo slabo. Samo 20 odstotkov kongresnih poslancev liberalcev je bilo proti sodelovanju s socialisti. Kot rečeno, tudi socialisti se zelo trudijo. Skratka, zaenkrat je čutiti dobro voljo na obeh straneh. Celo stranke propadle koalicije prisegajo na Boga, da bodo kot opozicija zelo zelo konstruktivne. Kot je slepec rekel, bomo videli.

Če bo vsaj približno tako, potem nas niti malo ne zanima, če bo zvezda petero- ali šesterokraka. Najbolj pa bi se seveda veselili koalicijskih zvezd (nikov).

Francek Mukič

Takoj, ko so se začela koalicijska pogajanja med Madžarsko socialistično stranko (MSZP) in Zvezo svobodnih demokratov (SZDSZ), se je pojavil tudi prvi koalicijski vic. Začenja se z vprašanjem: - O čem se pogovarjajo na uradnih pogovorih bodoči koalicijski partnerji? - Odgovor: - O tem, ali naj bo zvezda peterokraka (komunisti) ali šesterokraka (židje)?

Štos je po svoje seveda gnusen, ker namiguje na poreklo določenega dela svobodnih demokratov. Istočasno pa smo lahko veseli, da po nekajletnem premoru spet začenja krožiti politični humor. Po drugi strani pa je tudi nosilec globljega pomena.

Gre namreč za veliko dilemo. Kot pač verjetno pri nastajanju kakršnekoli vladne koalicije kjerkoli po svetu. Madžarska posebnost je v tem, da so socialisti dejansko nasledniki bivših komunistov. Čeprav je res, da v glavnem tisti iz naprednejših vrst. Tisti, ki so v bistvu največ prispevali k temu, da se je ortodokсни komunizem sesul v prah. Ti socialisti so na zdajšnjih skupščinskih volitvah dobili kar nerealnih 54 odstotkov glasov. Svobodni demokrati pa so stranka, v katero je včlanjenih največ in najbolj pomembnih nekdanjih opozicionalcev. (Kot usodi v posmeh, v preteklih štirih letih kljub temu niso bili na oblasti oni, ampak nekdanji "drugačnemisleči" iz drugih, tretjih in kdo ve, katerih vrst.) Po domače povedano, v komunizmu so bili največji nasprotniki režima ravno sedanjí svobodni demokrati. Zdaj pa naj bi šli v koalicijo s svojimi bivšimi "sovražniki".

Aha, saj smo rekli, da so tudi svobodni ptiči (ptiči so njihov simbol) v bistvu komunisti. To jim je dosedanja narodno-krščanska vladna koalicija - kot svoji opoziciji - tudi do zdaj velikokrat očitala. Zdaj pa je tu dokaz, da se res pečajo z boljševiski.

SLAVIMO GOSPODA V MATERNEM JEZIKU

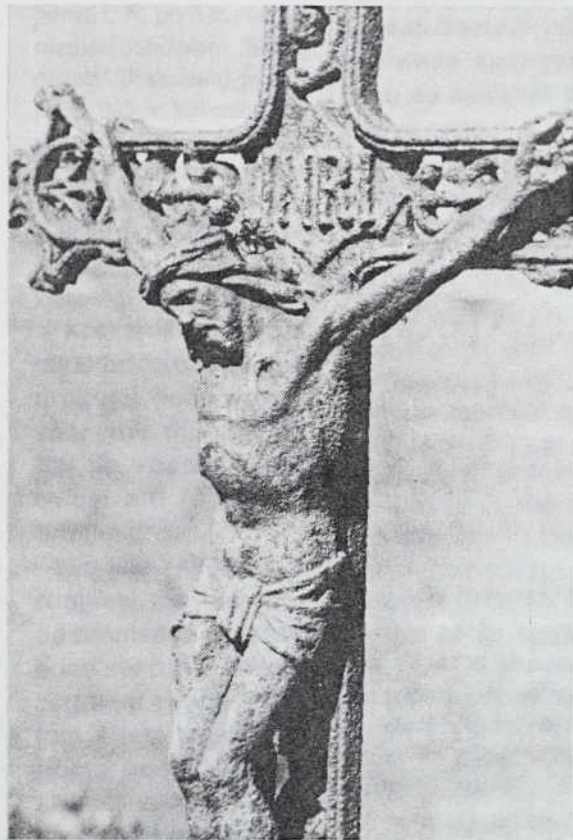
...Vsi so bili napolnjeni s Svetim Duhom in začeli so govoriti v tujih jezikih, kakor jim je Duh dajal izgovarjati. V Jeruzalemu so tedaj prebivali Judje, pobožni možje iz vseh narodov pod nebom. Ko se je razširil glas o tem, se je zbrala množica ljudi, ki so bili vsi iz sebe, kako da jih vsakdo sliši govoriti v svojem jeziku. Strmeli so, se čudili in govorili: "Glejte, ali niso vsi ti, ki govorijo, Galilejci? Kako da jih slišimo vsak v svojem maternem jeziku? ... Vsi jih slišimo, kako v naših jezikih oznanjajo velika božja dela!" (Nova zaveza, Apostolska dela 2, 1-13, Prihod Svegega Duha)

Svetopisemski odloček, ki govori o prihodu Svetega Duha in veliki Gospodovi milosti, da je vsak pobožni vernik, ne glede na svoje poreklo, slišal božjo besedo v svojem maternem jeziku, me je spodbudil k razmišljanju o vlogi maternega jezika v cerkvi, o duhovnikovi vlogi pri tem, pa tudi o morebitni neprepitvi narodne zavesti s pomočjo duhovnika in bogoslužja v maternem jeziku.

V zgodovini slovenskega naroda so odločilno vlogo pri ohranjanju slovenske nacionalne identitete odigrali prav duhovniki. Slovenci smo stoletja živeli in preživali pod tujimi oblastniki, brez svoje državnosti; bili so časi, ko so nam celo hoteli dokazovati, da nismo državotvorni narod, da se moramo zlititi s kakim večjim narodom in postati - nihče. Kljub pritiskom z vseh strani pa so Slovenci ohranjali svoj jezik in kulturo in stoletja čakali trenutek, ko bosta njihov jezik in kultura priznana. Dočakali so ga...

Slovenski jezik se je v pisni obliki ohranjal prav z zapisi liturgičnih besedil: prvi zapisi v slovensčini s konca 10. stoletja so Brinjski spomeniki - zapis poveljnih molitev ter pridige. Zapisal jih je neznan duhovnik za potrebe bogoslužja. Tudi v naslednjih stoletjih so bila zapisa besedila v sloven-

skem jeziku cerkvenega značaja; prva slovenska tiskana knjiga je bil Trubarjev Katekizem in abecednik v 16. stoletju... Se bi

lahko naštevati; a naj omenim le nekatera pomembna imena: Janez Svetokriški, Valentin Vodnik, Anton Aškerc, Simon Gregorčič, Anton Martin Slomšek, Janez Evangelist Krek, dr. Anton Korošec, vsi srčni možje, ponosni sinovi slovenskega naroda, duhovniki, ki so vse svoje življenje posvetili svojemu narodu... In ob njih - Jožef Košič, Janoš Kuhar in vrsta duhovnikov, Slovencev ali Hrvatov, vseh gorečih ohranjevalcev slovenstva med Muro in Rabo. Vseh, ki so s svojimi verniki govorili blagovlasno slovensko porabščino in se borili proti potujčevanju "železnih Slovencev"...

Toliko in tako zgodovina. Če se ta trenutek, v letu Gospodovem 1994 v mislih sprehodimo skozi porabski vsakdan, je slika drugačna. Demokratične spremembe, čas boja za preživetje in čas odprtih vrat na vse strani tudi v Po-

rabju opravljajo svoje in odprtost pomeni beg v svet, kjer duhovne in nacionalne vrednote izgubljajo svoj pomen. A duhovnik

smo na poseben način začutili, da materni jezik v števanovski župniji ne more zamreti. Gospod župnik je dokazal, da bogoslužje v domačem jeziku lahko zveni čudovito, od faranov pa je odvisno, če se bo tako nadaljevalo. Gospodu župniku pa izrekam iskrene čestitke in vse priznanje za ta pomemben korak. Prišel je čas, ko ni potrebno več skrivati, da smo pripadniki slovenskega naroda; v sodobni evropski demokraciji postajajo manjšine posebno bogastvo in le od njih samih je odvisno, kakšna bo njihova usoda. Vsaj s porabskimi Slovenci je tako, čeprav je mnogo zamujenega. A v proces narodovega samozavedanja se prav tu lahko dejavno vključi Cerkev. In duhovniki, ki so bili od nekdanj

stebri naroda...

Košičevi železni Slovenci torej živijo samosvoje življenje; v gornjesenjski cerkvi slavijo Boga v maternem jeziku, čeprav toge cerkvene oblasti niso dale blagoslova za to... A pomembna je srčnost in zavest tistih, ki se z ljubeznijo oklepajo slovenstva... Tudi farani števanovske župnije ob nedeljah prepevajo nabožne pesmi v porabščini; a mnogo poguma, ljubezni in srčnosti je potrebno, da se bo slovenska beseda postopno vrnila v porabske cerkve v večji meri. Duhovniki so na to pripravljeni, od vernikov pa je odvisno, če to sprejemajo.

A potrebno je mnogo mnogo vere in upanja in ljubezni...

Valerija Perger

NARODNOBUDITELJSKA DEJAVNOST NI DOVOLJ

V Porabju se je pred dnevi mudil svetovalec slovenske vlade pri zunanjem ministrstvu Andrej Škerlavaj. V Monošter je prišel iz Budimpešte, kjer je sodeloval na zasедanju delovne skupine za narodne manjšine v okviru Srednjeevropske pobude. Pogovarjal se je z vodstvom Zveze Slovencev na Madžarskem, obiskal pa tudi gornjesenjsko osnovno šolo in lončarja Dončeca na Verici.

Gospod Škerlavaj je ob pogovoru z vodstvom slovenske zveze izpostavil dobrososedske odnose med Slovenijo in Madžarsko. Jesenske lokalne volitve in novi narodnostni občinski sveti naj bi pripomogli k temu, da se slovenska skupnost formira kot državotvorni element. Interes Slovenije je, da se ohrani organizacija, ki bo skrbela za ohranjanje narodne identitete, vendar pa bo potrebno najti primerno obliko, torej takšno ustanovo, ki bo integrirana v madžarski sistem.

Slovenija se bo še naprej zavzemala za odprtje novih mejnih prehodov na slovensko-madžarski meji, poskušala pa bo pomagati tudi na ekonomskem področju. "Z Madžarsko imamo sklenjen tudi sporazum o svobodni trgovini. Mislim, da je zdaj potrebno stvari razdelati z na videz drobnimi ekonomskimi akcijami. Za to obstaja interes tako na eni kot drugi strani meje, seveda pa se tu pojavlja vprašanje kapitala. Kot vemo, prostori so, tako da bi lahko del ekonomske dejavnosti prenesli v samo Porabje, da bi tukajšnji ljudje začutili, da je to slovenski kapital. Živi se konec koncev od kruha in samo narodnobuditeljska dejavnost, brez ustrezne materialne podlage, ne pelje nikamor."

Takšne so bile torej besede Andreja Škerlavaja. Predstavniki slovenskega zunanjega ministrstva je povedal, da slovenska vlada na pozablja na Porabje in da bo tudi v prihodnje poskušala pomagati tam, kjer se bo to dalo.

S. Eöry

KRISTJANI IN KONCILI

Kralj Salomon se je drugi dan pogovora s Sibilo zanimal za kristjane.

"Potom pita Salomon, kak téda na szveti de slo, da sze tiszti narodijo, steri Mesiása szpoznájo, naimre krisztjánye ali jih doszta bode."

Učence apostolov so imenovali "kristjane" najprej v eni od največjih provinc rimske države, v antični Siriji (Antiohiji - Apd 11,26). Veliko grško govorečih Židov (Judij), rojenih izven Palestine se je priselilo v Jerúzaleem in tam sprejelo krščansko vero (helenisti). V Palestini živeli židovski (judovski) kristjani so govorili hebrejski (aramejski) jezik (Hebrejci). Število vernikov je hitro raslo. Po govoru Sv. Petra Židom (Judom) v Jerúzalemu se je apostolom pridružilo 3000 ljudi: "Tisti, ki so sprejeli njegovo besedo, so bili krščeni, in pridružilo se je tisti dan okoli tri trisoč duš." (Apd 2, 41).

"I Sibila odgovori. Teda bodo krisztjánje Caszare i krále posztávlali ino do Zsidovmi ladali. Zsidovv de malo i sze nyim oblászt zeme ino do krskenenikom mogli podlozsní biti."

Židi (Judij) so ostanek nekdanjega izraelskega ljudstva, izvirajo iz Judeje, od koder so se razselili po svetu. Rimljani so jih podjarmili l. 70 po n.št., ko so razrušili Jerúzaleem. "Sveta dežela" (Palestina) je bila od l. 395 v Vzhodnorimskem cesarstvu, od l. 642 pa pod Arabci. Leta 1099 so Jerúzaleem osvojili križarji in je bil nato glavno mesto jeruzalemskega kraljestva (do l. 1187).

"Krskeniki vu czáiti táksi bodejo, da eden drúgoga nede postúváo, eden drúgomi ní kaj ne voscsi, nede reicsi niti lúbézni z drúgim drzso."

I vu lété 1409 po národjenyi Mesiása bode známényá na zráki: edna zvezda z velikim zsrjávim répom. Potom 4 leta nepresztanoma bode med krskeniki velika krivicza, lázsi i touvansztva, márjenyá i ognya. Doszta csüda i známénya vidili ino de med krskeniki 61 letá trno lagvo slou, da níkse szramote med szebof nedo méli, nego fszáka necsisztocsa i szramota za veliko postenyé drzsáli."

Nede szamo med szíromáki nego naibole med veliki. Poglavári do szvoje podlozsnike zametavali, postenyé nede hvále mélo, lagovija nede kastigana, nego de náivékse postenyé melo."

Ali se je res pojavila na nebu l. 1409 zvezda repatica, ne vemo. Vemo pa, da je l. 1409 v Pisi zasedal zbor škofov vsega sveta (koncil). V prvi polovici 15. stoletja so se vrstili trije tim. "reformni koncili", na katerih je prevladal episkopalni sistem. To je pomenilo, da je bil splošni koncil nad papežem. (Ta nauk so potem na tridentinskem (1545-63) in 1. vaticanskem (1869/70) cerkvenem zboru zavrgli.) Koncil l. 1409 je odstavil oba papeža in izvolil novega. Vendar se odločitvi ni uklonil ne papež v Rimu (za Italijo, Nemčijo, Anglijo, nordijske in vzhodne dežele), ne v Avignonu (za Francijo, Škotsko, Španijo), tako da so bili v tistem času trije papeži. Lažne papeže je uspelo odstaviti šele na koncilu v Konstanci (1414-18). Tam so tudi obsodili Jana Husa na smrt s sežigom na grmadi.

Marija Kozar

ČAS, RIBIČIJA, REGINA...

Po dugon, dugon časi se je vreme zrikalo. Zadosta mamu sunca, zadosta mamu deža pa tak vóvjidi, ka de tou leto trno dobro za kmeta, za grbanje, za vino, za živino in za ribičijo tó. Kak je bilou ovo leto, pa ške bole ovo prejšnje, takšo tou, ka ga zdaj živimo, gvíšno nede. Vse je nekak nači zeleno, bole zdravo zeleno, bi človek pravo. Moji bratje ribiči pa pravijo, ka tak ribe primlejo, kak že dolgo nej so primale. Ge pa palik neman časa.

Prejšnjivi dve ali mogouče tri lejta san cejle dnejev presejdo pri vodej, tak ka mi je sunce vse pamet vóspilou, zgrabo san pa tak samo edno srmaštvo. Zdaj pa, gda ribe grabijo kak zmejšane, zdaj pa samo poslušán, ka je eden zgrabo telko kilno ribo, ka je ške zdaj luknja v vodej. Drugi je pa prej telko rib domou prineso, ka so je tak dolgo pucali, kak če bi mesarili. Ge takšo samo poslušán pa slino pozejran. Ribiški boti se mi prašijo, štuplini so že tak dolgo nej plavali po vodej, ka so se vse fkúppotegnoli, ribe pa so vesejle, ka me nega pri vodej. No, mogouče so cilou žalostne, ka me nega, ka se nemajo s koga smijati tan pri vodej. Če poven po istini, ge san bole naoupačen ribič. Tak vidite, nemren zgrabiti níkse ribe, ribe se níka ne smijejo in tou samo zavolo toga, ka neman časa. Vej če de naslednje leto pa takšo lagvo, ka do naše vode palik kak krop od vročine, vej te mo pa emo čas, dapa te se riban sploj smijati nede libílo.

In zakoj neman časa, ka bi si malo díušo zmijro tan pri vodej. Delo, líubi lidje, delo in brige. Mlajši koštajo, žena košta, líubica košta, majstri koštajo, auto košta, krčma košta, kri košta pa moja tašča Regina, trno čedna ženska, tó košta. Na njo ne trošin težko zaslúženih pejnec, una me košta živcov. In ka mi driigo ostane, kak ka delan, ka leko te vse ovo, ka košta, vóplačan. Pa tak bi šou rad ribe lovit.

Tak malo cajta man, ka se mi že vse senja o ton, kak ribe lovin. San, čista brezí drižbe san pri vodej. Voda je velka, čista. Ftíči popejvlejo, vetra skoro nega. Moj ribiški bot se vugible kak zmejšani. Kumaj vržen v vodou, že se štuplin potopi in bot je že vugnjeni, kak če bi se škeu potrejti. Ali ge že znan, kak tou trbej in po dugoj bitki je velka riba na síjon. Za edno minuto je bot že pa vugnjeni in ribe vlačí kak noura. Kak vóvjidi, san tak velke ške nej zgrabo. Vlíčeva vsaki s svojoga kraja, kak če bi me škela potegnoli v vodou. Ona naj samo tak dela, dapa ge znan, ka jo potegnén na síjjo. Tak že vličen, ka me vse rame pa rokej bolijo, ali se ne dan. Riba mora prijeti k meni, riba mora bití moja. Že jo man čista pri bregji, pa mi palik vujde, ali ge motan in jo man že pa pri bregji... "Miki stani, ka te pa nícajo. Zovejo, ka naj brž ta prideš."

Nej, ne je tou bijla riba, ka bi znala gučati. Moja tašča Regina, trno čedna ženska, me je zbidila. Pa san njoj lipou pravo, ka me nega doma, če de što zvau. Tak vidite neman časa niti, ka bi v senjaj ribe loviu.

MIKI

Letos so v naši gauškaj fejs rano vóprišli grbanji. Dosta líudi ojdi po lasaj, išče gobe, dapa nejma vsikí takše sreče, kak eden Gorenjesenčar, steri je najšo tč grbanj. Da bi vidli, ka je rejsan velki, smo pauleg dali škatilo spíc.

Foto: K. Holec

VROČI, POLEMIČNI,
TRDI POGOVORI

Takšna je bila ocena slovenskega predsednika Milana Kučana po srečanju s hrvaškim predsednikom Franjem Tuđmanom. Ker se slovenski predsednik ni odpravil v Zagreb ugotavlja samo nizke ravni sedanjih medsebojnih odnosov, so bili po njegovih besedah pogovori s hrvaškim predsednikom dokaj vroči, polemični in trdi. Morda je prav to pripeljalo do skupne ugotovitve, da se bosta partnerja poslej vzdržala kakršnihkoli enostranskih odločitev oziroma posegov v škodo drugega. Eden zadnjih primerov je bil urejanje mejnega prehoda Sečovlje-Plovjanja na sporni zemlji.

Na predsedniških dvorih so poskušali hrvaški gostitelji doseči, da bi Kučanov delovni obisk spremenili v uradnega, vendar jim to ni uspelo. Kljub vsemu pa je skupna ugotovitev bila, da pravzaprav nobena težava v medsebojskih odnosih ni neodpravljiva.

Predsednik Kučan se je sešel s predsednikom hrvaške vlade Nikico Valentićem, obiskal pa je tudi zagrebskega nadškofa, kardinala Franja Kuharića, kjer je spregovoril tudi o eni najbolj občutljivih točk v odnosih med sosedama, gre pa za slovensko župnijo Razkrižje, ki je pod jurisdikcijo zagrebske nadškofije. Milan Kučan se je nato v Zagrebu sestal s ramkaj živečimi Slovenci, svoj enodnevni obisk pa je sklenil s predavanjem v Evropski hiši na temo Evropski integracijski procesi in Slovenija.

VALVAZORJEVE
NAGRADE

V Narodni galeriji so podelili najvišja muzejska priznanja Valvazorjevo nagrado in priznanja. Valvazorjevo nagrado za življenjsko delo je dobila Marjetica Simoniti.

NOV PRISPEVEK K ZGODOVINI
SLOVENCEV V PORABJU (2)

(Ferenc Stipkovits, Porabski Slovenci, Celldömök 1994)

V okviru poglavja o narodnostnem vprašanju do volitev leta 1947 avtor obravnava še sklenitev mirovne pogodbe zmagovitih sil z Madžarsko, deportiranje pripadnikov nemške narodnosti iz Porabja, parlamentarne volitve leta 1947 in mednarodne stike Madžarske.

Podpis mirovne pogodbe je zadeval tudi Porabje, ker je s tem bilo negotovosti glede teritorialne pripadnosti Porabja konec. Ostala dogajanja v osrednji Madžarski, kot na primer močna krepitev delovanja levo usmerjenih sil, zlasti madžarske komunistične partije, še niso posebej izrazito vplivala na življenje v Porabju.

V Porabje še niso prodrli osrednji madžarski politični trendi, zato so bili rezultati volitev leta 1947 za levo usmerjene stranke in za županijske voditelje komunistične partije popolno presenečenje. (Podobno se je zgodilo pri volitvah leta 1945 v Prekmurju, kar kaže na miselno sorodnost prekmurskega in porabskega preprostega človeka.)

Izid volitev je dokumentiran s tabelo, iz katere je razvidno, da volilni rezultati v slovenskih vaseh močno odstopajo od podatkov v državnem merilu in od podatkov v Železni županiji in monostrskem okrožju. Avtor ugotavlja, da je v teh vaseh opozicija žela zmago, medtem ko so drugje v državi volitve omogočile prodor leve in ustvarile naslednje leto pogoje za združitev delavskih strank na Madžarskem. Po tej združitvi, kot je znano, je nastopil Rákossijev režim z odkrito diktaturo.

V zaključnem poglavju Od usmeritve v levo do nove ustave avtor obravnava podržavljenje šol, združitev delavskih strank v Porabju, vpliv bukreštanske konference KOMINFORM-a in priprave na parlamentarne volitve leta 1948.

V tem poglavju obravnava avtor pomembnejše dogo-

dke iz življenja slovenske narodne skupnosti v Porabju v povezanosti z dogajanja na področju "visoke politike" (podržavljenje, združitev delavskih strank, patetični govori madžarskih politikov o večnem madžarsko-jugoslovanskem prijateljstvu, politični preobrat junija 1948). Zaradi teh dogodkov se je mir v obmejnih vaseh skalil za daljše obdobje. V Porabju so ponovno oživel strahovi deportacij, nasilno so se zbirali podpisi obsodbe jugoslovanske politike, zavladata je negotovost. F. Stipkovits meni, da večina ljudi ni dojela in ni razumela političnega preobrata od "večnega prijateljstva" do oboroženih spopadov ob meji. Ljudje so se instinktivno zaprli v svoj intimen svet in postali nezaupljivi do vsega, kar se je dogajalo zunaj njihovega družinskega kroga. Avtorju je uspelo prikazati usodne razsežnosti velikih mednarodnih dogodkov v življenju majhne slovenske skupnosti v Porabju.

Sklepne misli

Predvidevam, da bodo mnogi bralci Stipkovitsčeve knjige obžalovali, da je svoje raziskovanje zaključil z letom 1948. Pričakujemo in upamo, da bo delo nadaljeval in nam predstavil svoje videnje obdobja, ko je slovenska skupnost v Porabju doživljala težka razočaranja, trpljenje, zatiranje in vse tegobe takratne raznarodovalne politike.

V najbolj obsežnem poglavju (Narodnostno vprašanje do volitev leta 1947) so nanizani pomembni tematski sklopi (narodnostna politika, narodnostno šolstvo, popis narodnostnega prebivalstva), ki pa so glede na njihovo pomembnost preskopo in premalo analitično obdelani. V tem poglavju se avtor opira predvsem na madžarske arhivske vire, premalo pa vključuje v svoje delo vire z druge strani meje. Z upoštevanjem teh virov bi bili

nekateri dogodki tistega časa osvetljeni v drugačni optiki.

Avtor je obdelal v prvi vrsti politično zgodovino Porabja v letih 1945-1949. Delo je podnaslovljeno z Dodatki (lepše bi bilo "Prispevki") k zgodovini porabskih Slovencev. To pomeni, da ne smemo pričakovati celovite obdelave obdobja v letih 1945-1949, o gospodarskih razmerah v Porabju dobimo temeljne podatke, neobdelano pa ostaja kulturno življenje slovenske manjšine, vloga cerkve pri ohranjanju narod-

nostne identitete, na nepomembnem mestu pa so tudi stiki z matičnim narodom.

Slovenski del knjige motijo številne tiskarske napake, ki ponekod že ogrožajo razumevanje teksta in presegajo meje tihe tolerance bralcev.

Kljub navedenim pomanjkljivostim bo delo F. Stipkovitsa pritegnilo številne bralce, ki z naklonjenostjo spremljajo preteklost in sedanje malostevilne, vendar vitalne slovenske skupnosti v Porabju.

Renata Mejak

PORABSKI IN BENEŠKI
SLOVENCİ - ZAMEJCI S
PODOBNO USODO

Porabje in Benečija - dva svetova, tako daleč drug od drugega, pa vendarle tako zelo blizu; dve slovenski obrobni pokrajini, o katerih povprečni Slovenec ve prav malo ali nič... Pa vendarle v obeh živijo Slovenci, katerih usoda je presenetljivo podobna.

Vse to in še več smo ugotavljali v petek, 3. junija, ko sta Porabje obiskali Bojana Budič, višja svetovalka za mednarodno sodelovanje v Zavodu Republike Slovenije za šolstvo in šport iz Ljubljane ter Jole Namor, glavna in odgovorna urednica beneško-slovenskega časopisa Novi Matajur iz Čedad v Italiji.

Gospa Budičeva, ki je v ZRSŠS zadolžena tudi za zamejsko šolstvo, se je želela podrobno seznaniti z vzgojno-izobraževalnim procesom v porabskih narodnostnih šolah, s problemi, ki le-te tarejo, saj se le ob popolnem poznavanju problematike porabskega zamejskega šolstva matična dežela lahko dejavneje vključi v njegovo razvijanje in napredovanje. Njeno poročilo o obisku pa bi naj bilo tudi izhodišče za razgovore slovenskemu ministru za šolstvo, dr. Slavku Gabru, ki namerava porabske šole obiskati jeseni, torej na začetku novega šolskega leta.

Beneški Slovenci še danes veljajo za nepriznana slovensko narodnostno skupnost v Italiji; italijanska država namreč priznava le Slovence v okolici Trsta in Gorice. A kljub vsemu Beneški Slovenci ostajajo Slovenci, vztrajajo v pripadnosti svojemu rodu. Pred leti so začeli z dvojezičnim vrtcem, ki ga je obiskovalo sprva le pet otrok. Potem so ustanovili dvojezično šolo, "izmislili" zanimiv model dvojezičnosti; danes je šola privatna, zelo kvalitetna in obiskuje jo vedno več otrok. Učitelji so prizadevni in vztrajni, njihovo sodelovanje s starši vzorno. Časopis Novi Matajur je tednik. Objavlja članke v narečju, knjižni slovenščini in italijanščini. Beneški Slovenci imajo tudi bogato kulturno dejavnost. Gospa Namorjeva želi svojim bralcem v Novem Matajurju predstaviti Porabje in med zamejskima skupnostima s podobno usodo vzpostaviti sodelovanje.

V novembru pa bo v Špetru v Beneški Sloveniji mednarodni simpozij o manjšinskih jezikih v šolstvu, na katerem bomo predstavili tudi porabsko jezikovno problematiko.

Valerija Perger

NJEGOVA PAUT SE JE DOKONČALA

Andraš Čabai (1912 - 1994)

Ljudje vsi znamo, da je našo življenje nej ve-kivečno. Pa itak večkrat smo tak, kak če bi tau nej steli priznati. Delamo, planiramo, trūdimo se, večkrat eden drugoga ne poš-tujemo, zvišeni smo. Gda pa vidimo, ka nas naši bližnji tuj njajo na veke, te stanemo, si globko premišlavamo. Največkrat obečamo pokojnomi, bole pa to-mi svejti, da našoga prijatelja, našoga spo-znanca, steroga smo zgubili, nigdar ne po-zabimo, da mo čuvali njegov spomin.

Po bojni - dobro znamo - se je vse preobrnjavalo. Bandi bači so te že na Senik oženjeni bili, gda so mogli zapistiti tak cirkev kak ves. V Števanovcaj so včili, po tistem pa na Rónoki ti. V sredini šestde-seti lejtaj so prišli nazaj v ves, v šaulo.

Erika Glanz, ravnateljica gorenjeseniške šole, se tak spominja na nji:

"Ge sam tistoga reda prišla domau včit na Gorenji Senik. Tista lejta so najlepša bile zamé. Gnesden spominam svojim kole-gom tisto dobro kolektivno. Bandi bači so med nami najstarejši

Vaša prejkzeli seniški pev-ski zbor. Vodili so ga do 1985. leta. Te pevski zbor je pred tem skurok samo vogsrke pesmi spejvo, za-tok ka je ves nej mejla slo-venskoga dirigenta. Ka-koli so oni ti nej bili slo-venski človek, so se od držine, od vesi navčili rejč. Gda so prejkzeli zbor, se je nika nauvoga začnilo v zbori. Slovenske - najbole gorenjoseniške - pesmi je začno spejvati zbor. Bandi bači so bili prvi tisti človek, ki so se pobrigali za te pe-smi. Vkup so je zbrali v vesi, na kote so je djali, in so se potrudili, da bi strokovnjaki v Sloveniji priredili lejpe pesmi za mešani zbor. Tak so spoznali Ra-dovana Gobca, Emila Ada-miča, Sama Vremška. Oni so sploj poštuvali Bandi bačija. Doma so ti vcelo poštenje meli. Tau svedo-čijo priznanja, stere so dobili.

Na te lejta se etak spominja Hermina Lazar z Gorenjoga Senika.

lepote pa dobrote sam tam doživela, tau je nepozableno. Če bi oni nas nej navčili pa vküpdržali - ka je nej leko bilau - bi nej mogli po svejta ojtj. Naj počivajo v meri, mi živi se pa s poštenjom spominjamo na nji."

Bandi bači so 1985. leta prejkdali zbor Mariji Trifus. Nigdar so nej pozabili - če so mogli - naše nastope pogledniti. Sploj ji je veselilo, da zbor žive tadale, da je njigvo delo nej zam-bilau.

Bandi bači so aktivni ostali eške te ti, gda je nji že bolezan prejkvzela. Radi so čili vsekaj, od šaule, od kulturnoga življenja. Sploj nas veseli, da so leko lejpa leta doživeli.

1982. leta so dobili "zele-zno diplomu", 1993. leta "diamantno diplomu". Tau znamenije, ka so pred 60. lejtimi dobili svojo diplo-mo. Zveza Slovencev na Madžarskem je pred pau-drugim letom ustanovila

... DO
MADŽARSKÉ

TISKOVNA
KONFERENCA
URADA ZA
MANJŠINE

8. junija je Urad za na-rodne in etnične manjšine pri vladi sklical tiskovno konferenco. János Wol-fart, predsednik urada, je poudaril, da je najbolj po-membna naloga nasled-njega obdobja priprava na lokalne volitve, v ok-viru katerih naj bi se volile tudi manjšinske samouprave. Pomoč za priprave nudi najnovejša številka "Manjšinskega poročevalca", v kateri najdemo splošne predpise o volitvah ter delovanju manjšinskih samouprav. V bližnji prihodnosti bo izšla nova izdaja z zbrano manjšinsko zakonodajo, ki jo pripravljajo sodelavci urada.

Omenjeno je bilo še nekaj važnih področij, kot je zakon o manjšinskem skladu. Predstavniki urada so bili mnenja, da se mora rešiti parlamentarno zastopstvo manjšin.

OD ŠENTVIDA DO
DOMŽAL IN
PORTOROŽA

Ob koncu šolskega leta so se porabski učitelji udeležili tradicionalnega jezikovnega izpopolnjevanja v Sloveniji. Tokratni seminar je potekal na Primorskem v Portorožu, Izoli in Kopru. Udeleženci seminarja so obiskali tudi Beneško Slovenijo ter si ogledali dvojezično šolo v Spetru Slovenov.

Mešani pevski zbor Avgust Pavel z Gornjega Senika se bo tudi letos udeležil Pevskega tabora v Šentvidu pri Stični. Množična prireditev slovenskih pevskih zborov se bo začela v soboto 18. junija s koncertom zamejskih pevskih zborov. Osrednja prireditev bo 19. junija.

Sportna zveza Slove-nije organizira letošnje srečanje zamejskih mladih športnikov 18. in 19. junija v Domžalah. Po-rabje bosta zastopali ro-kometna in nogometna ekipa osnovne šole Gornji Senik.

I. Barber

Bandi Bači na Slovenski zvezi, gda je daubo odlikovanje "ZA PORABJE"

Nej bi lepau bilau, če bi se v Porabji ljudje spozabili od Andraša Čabaija. Njeg-vo življenje se je 26. majuša 1994 dokončalo. Kašna je bila nejgva paut?

Naš Bandi bači - kak je nji vsakši zvau - so se po-lega Krmedina narodili. 1932. leta so diplomirali, te so postanili školnik. Kak mladi človek, 1936. leta so prišli na Gorenji Senik včit. Nej so samo školnik bili, liki v cirkvi kantor ti.

1938. leta so organizirali cerkveni pevski zbor, gde so samo ženske spejvale. Mešani pevski zbor Avgust Pavel z Gorenjoga Senika od tistec računa svojo us-tanovitev.

pa najbole veseli člo-vek bili. Nika so nej z lagvin gorprijeli. Sploj so se radi hecali, do-broga srca so bili. Do-stakrat smo se mi drugi tū najeli z njigve gužine, ka so z daumi prinesli.

Šolsko delo so dobro opravljali, so pa vsigdar prvi bili pri kulturi ti. Meli so tistoga reda šolski an-sambel. S harmonikami pa vse drugimi instrumenti so včili naše šaulare. Dugo lejt so vodili gorenjiseniški pevski zbor. S toplim sr-com mislim na nji."

Prauto konci šestdeseti lejt so od školnika Jožefa

Leta 1978 med Lužiškimi Srbi

V mojom žitki se sploj rada spominjam na tista lejta, gda sam ojdla spejvat pa so Bandi bači vodili nas. Če bi oni nej bili, nigdar bi si nej sprajla ta-kše lejpe spomine. Najbole lepau je bilau z njimi v Sloveniji. Oni so nas dugo lejt vodili v Šendvid na pevski tabor. Tista lejta se je zgodilo, ka smo 4-5 dni bili v Sloveniji. Ka

priznanje, ka se zove "ZA PORABJE". Tau priznanje so v Porabji oprvin 1994. leta Bandi bači dobili.

Od Andraša Čabaija smo slovo vzeli 28. majuša. Žalije ga držina in njegva vekša držina - seniški pevski zbor. In žalije ga vsakši, steri ga je po-zno.

PETI SLAVISTIČNI DNEVI

ŠE O "SZTARISINSZTVU..."

V Sombotelu so 27. in 28. maja že petič priredili Mednarodne slavistične dneve. Delo je potekalo v več sekcijah (slovenistika, kroatistika, slavistika, rusistika, ukrainistika, rusinistika, polonistika in madžarsko-slovanski stiki). V sekciji slovenistike se je prijaviło 18 predavateljev z naslednjimi temami: Besedni red v prekmurščini, Slovenski rokopisi 17. stoletja, Sociolingvistika na Koroškem, Prislov in knjižnem jeziku 18. in 19. stoletja, Mediji in materinščina, Začetki matematične terminologije, Dovršni sedanjik in futur pri Trubarju, Leksikalne vzporednice v panonskem prostoru, Skladnja v Murkovi slovnici,

ci, Madžarske besede beltiškega slovarja. Strukturalizem v prvi polovici 20. stoletja. Govor v predolski dobi, Stilnobesedoslovna analiza teksta, Slovenščina za tujce, Cankarjev Kurent kot potna knjižica, Slovenska leksika pri prekmurskih Madžarih.

Podpisana je poskušala odkriti madžarske vplive v svatbeni knjižici "Sztarisinsztvo i zvacinsztvo..." iz l. 1807 že lansko leto na konferenci v Békéscsabi, kar je uspelo le delno. Sedaj v Sombotelu je ta poskus nadaljevala in ga bo tudi v prihodnje, dokler vprašanja dokončno ne razreši. Ob primerjanju fotokopije prve madžarske svatbene knjižice iz ok.

1792 (A Magyar főfolynek hármás lakodalmi daljai) smo ugotovili, da so v "Sztarisinsztvo..." prevzete skoraj vse kitice tretje pesmi. Tretja pesem ima 35 kitic, od teh le 23., 24. in 35. ni prevedena v slovenski svatbeni knjižici. Druga pesem in 10. kitica iz prve pesmi je prevedena vsebinsko.

Prekmursko-porabska svatbena knjižica najbrž ni prevod enega samega madžarskega tiska in ni zgolj prevod, ima tudi izvirna slovenska besedila. Tako je tudi pesem "Od pět piáni Báb", ki jo je sestavljalec svatbene knjižice priredil po Modrinjakovi pesmi "Popevka od pet pi-jani bab".

Sztarisinsztvo, 1807:

Morem idti k mojej Kumi,
Ar mi nika v glávi sími,
Nej szam sze dobro zeszpála
Do pou noucsi szam plészála.

Vinszka moucs me je znorila,
Száma pět pintov szam szpála
Pilé szmo liki szesztricze,
Od pou dnéva tam do kmicze.

Moževe szmo mi znorile,
erkoucs: kaj szmo v Czérkvi bilé,
Mi szmo pa v peovniczaj bilé,
Szamo sztáro vino pilé.

Bilou nász je pět v toj klejti,
Vszáka szlejdnja brez pámeti,
Kaj kaj szmo sze szpominale,
Meszou, bejli krú szmo jele.

Edna veli: pite kuma,
Naj nam bode gláva puna.
Druga sze za grejhe joucse,
V sztáro vino krúh namácse.

Trétya se k Bougi zdiháva,
Notri v kantlo zse zgledáva,
Ta strta možéva touzi
Z peszniczov po sztoulí roži.

Péte veli: pojmo domou,
Naj sze nam ne zgodi hiidou,
Zmetno szo sze gor zdignole,
Tri na glavo szo szpadnole.

Edna to drúgo zdigála,
Boug pomagaj! je kricsála.
Odisle szo puna blata,
Najsle szo zaprta vráta.

Modrinjak:

Moram iti k mojej kumi,
ar mi nekaj v galvi sími;
nesem se dobro prespála,
do polnoči sem kašlála.

Vinska moč, me je vudrila,
samo pet pintov sem spála,
z menum pile so sestice
od utra notri do kmicce.

Naše može smo vkanile,
rekle, da smo v cirkvi bile
mi smo pak vu kleti bile,
samo staro vino pile.

Bilo nas je pet vu kleti,
vsaka slednja prez pámeti,
kaj kaj smo se spimale,
i pogače smo imale.

Prva veli: "Pite, kuma,
ne treba van zdaj razuma!"
Druga se ze grehe plače
i vu vinc kruh namače.

Tretja k Bogi izdiháva
i vu ročko pogledáva,
štrta svega moža toži,
peta z nogoj po tleh ruži.

Zadnjič je pipa vsehnula,
vsaka je milo zdehnula,
kak smo se proč napotile,
pred prakom smo se zmotile.

Ne jedna prav neje znála,
kod bi k svemi domi šla,
zvrnule smo se na pleča,
no ležale kakti vreča.

Jedna se začne zdigati,
no Bog pomagaj kričati,
stanule so pune blata,
pogodile komaj vrata.

Marija Kozar

NAŠE PESMI (76)

O, TI SMRT

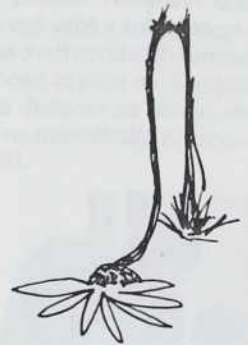
O, ti smrt, kaj si učinila,
Márika ne vidi več,
mládi cvejtec pokosila,
njoj srce zaklala si.

O, kak rada bi živila,
živela bi dugi lejt,
vse 14 vózaštejla,
naj jakši lejt mogla mrejt.

Zdaj paj zbogom oča, mati
mené oblejčte v bejli gvant,
da(j) jaz idem gor k Ježoši,
naj mi bode na pomauč.

Zdaj pa zbogom sestre,
bratci,
vam do cvele raužice,
ka(j) te meni jakši venčec
pleli na grob mrtve Márike.

Zdaj pa zbogom pajda-
škinje,
ne de mene k meči več,
moje mládo blejdo lice,
more iti med mrtve.

Zdaj pa(j) zbogom z ete
fare,
z ete fare Siničke,
ki ste mene sprevedili,
na té cintor žegnjeni.

Gorenji Sinik
-mkm-

PESEM NE POZNA
MEJA

Gorenjiseniški pevski zbor že tri lejta ma stike z mešaním pevskim zborom iz Trbovelj.

1992. leta smo ojdli najoprvin pri njij. Vsi, steri smo po Sloveniji že ojdli, znamo, da je lejpa. V Trbovljah je pa nika posebno. Med viskimi bregami eden velki varaš, gde je industrija navzauča, gde je najbolje razvito rudarstvo (bányászat), če rejsan gnes tau ranč tak slabo dč pri njij kak pri nas.

Kulturno društvo Svoboda, stero gordrži pevski zbor, je letos že 21-krat organiziralo zborovsko revijo "PESEM NE POZNA MEJA", od štere prireditve etak pišejo: "Revijo smo ustanovili z namenom, da se srečujemo in zblížujemo Slovenci iz zamejstva in iz matične domovine. Temu poslanstvu ostajamo zvesti v prepričanju, da nas pesem tudi duhovno plemeniti in bogati."

S pomočjov pevskoga zbora iz Trbovelj smo letos oprvin leko nastaupili na taujoj reviji. Devet pevski zborov je bilau iz Slovenije, Avstrije, Italije pa Madžarske. Najoprvin je vsakši svoj program notpokazo. Po tistim smo pa spejvali skupne pesmi, med sterimi je edno pesem - stero so mešani zbori spejvali - dirigirala naša dirigentka, Marija Trifus. Mislím, ka je bilau tau za vse nas doživetje (čímény).

Naš zbor se je spoj dobro emo, če rejsan je vrejman takšo bilau, kak šagau mamó povedati, da se prej eške pes neške vopokazati iz svoje luknje. Pa itak. Pesem je pesem, in pevci so pevci. Pesem etak tú ne pozna meja.

Trbovljčani so do nas spoj pozorni bili. Tačas, ka so drugi pevci potovali domau po programi, nas so nej pistili domau. Pri njih smo prespali.

Steri smo že bili tuj, smo znali - če je rejsan kmica bila - gdc odimo. Steri so eške nej ojdli tú, za nji je baugše, ka je kmica bila, ka če bi vidli, gde naš bus vozi, bi se njím leko zgodilo kaj...

V nedelo pred podnevom, gda smo se pelali doj, so nistarni roke držali pred oči, aj ne vidijo tisto strno, vausko paut, po šteroj smo 800 m visko gor šlij.

Slovo je furt zmetno, dapa mi smo prijatelji, etak smo pa vedli, ka mo se eške vidli. Trbovljčani, lepa hvala za srečanje. Lepau je bilau.

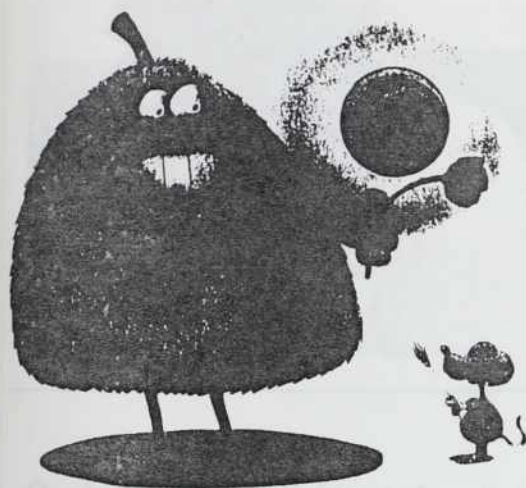
I. Barber

NORI MESC

JUNIJ

Junij bi rad imel vitko postavo,
a kaj, ko se baše kakor za stavo.
Ko v roki drobni mak drži,
se sebi pravi suhec zdi.
"Kaj praviš, mišek, sem že suh?"
"Niti malo, debeluhar,
saj ješ potice, torte in bel kruh
kakor kak voluhar!"

(Jaša Zlobec)

SREČANJE S
PISATELJICO

Vsako leto se pridno pripravljamo na srečanje s kakim pesnikom ali pisateljem. Spoznavamo se z njihovimi knjigami, s pesmimi, z življenjem.

Letos smo bili skoraj do zadnjega trenutka v negotovosti, kdo bo prišel. Želeli smo si za gosta Ferija Lainščka. Tudi Svetlano Makarovič smo omenili, kajti dobro jo poznamo. Nazadnje nas je obiskala pisateljica Karolina Kolmanič.

Z eno domačo pesmijo in z recitacijami smo jo sprejeli. Po kratkem spoznavanju je začela pripovedovati. Slišali smo dve lepi zgodbi. Meni je bila všeč prva. Govorila je o papagaju "Kuku" in o njegovem gospodarju Petru.

Peter in starši so živeli v mestu. Hoteli so se preseliti na vas. Ko je prišel čas selitve, papagaja ni bilo. Morali so oditi brez njega. Naslednji dan ga je Peter prišel nazaj iskat. V stanovanju je že živela neka stara, neprijazna ženska. Ona ni videla papagaja. Žalostno je šel po cesti. Na srečo se je srečal s svojimi prijatelji, ki so mu povedali, da je Kuku pri njih. Peter je bil vesel. Tudi stari ženi je pokazal papagaja. Še ona ga je vzljubila in ga pogostila s sladoledom. To je bila prva zgodba.

Po drugi smo pisateljico spraševali o njenem življenju in delu.

Kristjan Mizer 7.r.,
OŠ Gornji Senik

V RAZISKOVAL-
NEM TABORU

Naša šola že več let sodeluje s sosednjo šolo iz Kuzme. Imamo zelo raznolike skupne programe. Tako že tretje leto sodelujemo v naravno-raziskovalnem taboru. Tabor je vedno v maju. Tudi to šolsko leto smo dobili vabilo.

V lepem sončnem dnevu se nas je zbralo devet učencev in smo se napotili k sosedom. Vožnja do Kuzme je trajala pol ure. Ko smo prišli, nas je že čakala učiteljica. Najprej smo se spoznavali s prijateljicami, pri katerih smo spali. Potem smo dobili program z naslovom "Zdravje iz rastlin" in naloge. Malo smo se pogovarjali, potem smo iz mlake pobirali rastline in živali. Videli smo zelo velikega kačjega pastirja in tudi žabo, toda žabe nismo mogli ujeti. Videli smo zelo dosti mlak, nekatere so bile precej daleč. Ob petih smo šli domov. Zelo daleč smo bili od šole, pešali smo približno pet kilometrov. Ko smo prišli k družini, smo se najprej seznanili. Zelo prijetno so nas sprejeli in bogato pogostili. Zjutraj smo se z avtobusom peljali v šolo. Deževalo je, čakali smo, da odneha. Ta čas smo se spoznavali z mikroskopom, kar smo tudi narisali. Naredili smo tudi herbarij, napisali smo, kaj vemo o rastlinah, ki smo jih zbrali. Medtem je zasijalo sonce, zato smo šli v gozd. Tam smo nabirali rastline, eni so našli tudi "grbanje". Ko smo se vrnili v šolo, smo dobili malico in smo se napotili domov.

Raziskovalni tabor je bil zelo zanimiv, dolgo se ga bomo spominjali.

Monika Ropoš in
Renata Čizmaš, OŠ
Gornji Senik

ŠOLSKE ZVONEC

Kakor po vsej Madžarski je tudi v Porabju prejšnji teden zadnjič zazvonil šolski zvonec. Nekaterih učencev in učenk septembra ne bo več vabil v šolske klopi.

V tem šolskem letu je na dveh porabskih osnovnih šolah končalo šolanje 21 učencev, in sicer na Gornjem Seniku 14, v Števanovcih 7. Če dodamo še število slovenskih učencev (9), ki so hodili na monošolsko 2. osnovno šolo, dobimo skupno število 30.

Osmošolci števanovske šole

Od ravnateljev osnovnih šol smo zvedeli, da bodo skoraj vsi nadaljevali (razen enega učenca) na kaki srednješolski ustanovi. Izmed porabskih osnovnošolcev se je tudi v tem učnem letu zelo malo učencev odločilo za klasično gimnazijo, bolj priljubljeno je poklicno izobraževanje, kjer dobijo mladi ljudje po štirih letih z maturo tudi poklic. Precejšnji del učencev se je vpisal v poklicne šole, predvsem na monošolsko.

Slovo od šole na Seniku

Šolski zvonec se je zadnjič oglašil 10. junija, osmošolci so se poslovili od sošolcev, učiteljev, šole...

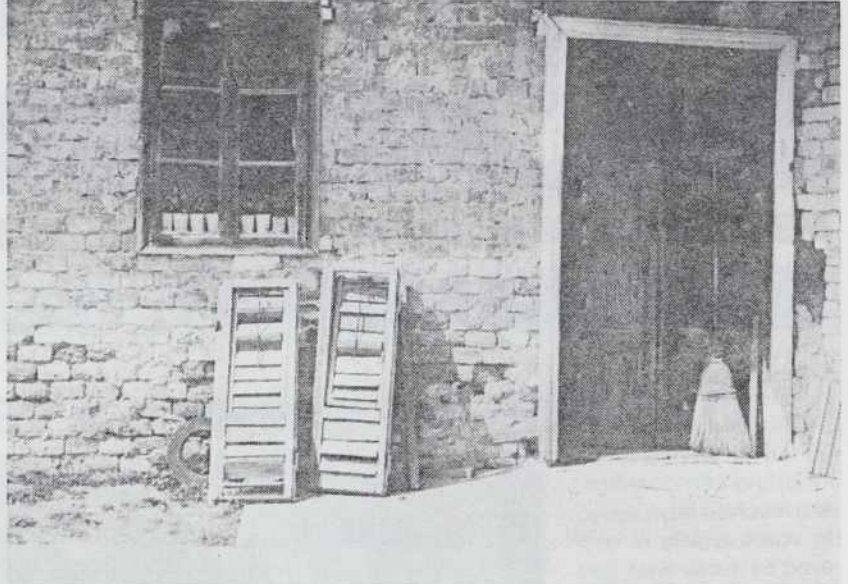
Kakšni programi čakajo porabske otroke v teh počitnicah? Predvsem kolonije v Sloveniji, kot je likovna v Vuzenici ali bralni tabor, ki bo letos v Bohinju. Nekateri gornjeseniški otroci se bodo s pomočjo šole v Kuzmi udeležili plavalnega tečaja v Murski Soboti. Letos, na žalost, ni več zelo ugodne možnosti za udeležbo v mednarodnem otroškem taboru "MOST". Zelo ostrim pogojem letošnjega natečaja za ta tabor sta zadoščala le dva učenca z Gornjega Senika, ki bosta preživela del počitnic v Zanki ob Blatnem jezeru.

Prav gotovo bo še zmeraj precej takih otrok, ki bodo počitnice prebili kar doma, kajti socialni položaj (in tudi navade v porabskih družinah) jim ne dopušta, da bi si privoščili kakšno daljše družinsko potovanje.

M.S.

**PORABJE IZ
OBJEKTIVA**

Foto: S. Röth

Če želite spoznati in poslovati s sodobno banko, obiščite Mursko Soboto, kjer na Lendavski 11 posluje **CREDITANSTALT - NOVA BANKA d.d.** Ljubljana, Enota Murska Sobota.

V tej Enoti vam nudimo:

- ugodno menjavo deviz;
- razne oblike deviznega varčevanja;
- posle mednarodnega plačilnega prometa
- in vse ostale bančne usluge.

Creditanstalt - Nova banka d.d.

Z nami do uspeha

NIKA ZA SMEJ

PONÜCANI KLUMP

Edna ženska organizacija je akcijo napravila za tiste, steri so srmaški, sterim trbej pomagati. Predsednica etak guči: "Ženske prneste poničani gvant, postalino, posaudo pa vse takšo, ka je že bole klumpasto, ka že doma ne morete ničati." Pa najnaslednje eške etak pravi: "Može ti s seov pripelajte."

OZDRAVO JE

Naš Vili se sreča s svojim padašom Francinom. Franci etak pravi našomi Vilina: "Kak dobro vögledaš. Vejš, samo ti zdaj ovadim, ka pred ednim mejsecem, gda sam te vido, sam ti nej dosta dau. Mislo sam, ka zdaj pa zdaj crkneš, tak si vögledo."

Naš Vili pa zdaj etak pravi: "Ja, buma tak je bilau. Tistoga reda sam strašno vögledo."

Naš Franci pa pravi: "Mislim, ka si ozdravo. Tak je? Kak se je tau leko tak

brž zgodilo?"

Vili pa zdaj pravi: "Tak, moj padaš, ka je moj doktor, steri ma je vračo, be-težen grato..."

PILOT

Fligar z 250 potniki leti po svojo pauti. Gnauk se samo pilot začne smejati. Mlada stuardesa - štera je gnes oprvin vidla toga pilota - ga pita, ka se on zdaj smeje.

On pa doj kaže na Zemlau pa pravi, ka se fligar zdaj nese nad tistim ramom, gde so norci notzaprejtji. Ona ga pa pita, zakoj se on s toga smeje. On pa etak: "Tau se rekečem, ka direktor špital gvüšno sam ti nauri grata če zvej, ka sam vujšo od nijj, pa zdaj avijon vozim."

ŽE EN KEDEN...

Naš Pištak se tauži svojma padaši, našomi Lajoši pa etak pravi: "Ej, Lajoš! Nika je pri nas poprejk prišlo. Že eden keden ne gučim s svojo ženauv."

Naš Lajoš pa pravi: "Pa zakoj nej? Vej pa ti začni pa vse vred pride." Naš Pištak pa zdaj etak pravi: "Neškem. Ge nej."

"Pa zakoj nej?" pita Lajoš. "Zatok nej," pravi Pištak "ka ji neščem v rejč skakati."

DJAKLANJA

Šanjina padaške se strašno čudivajo, ka je Šanji edno takšo vzeu za ženo, štere strašno djakla. Gnauk v krčmej pitajo Šanjina: "Šanji! Zakoj si pa ti tau žensko za ženo vzeu? Vej si pa z njauv vrag ne zguči."

Naš Šanji pa zdaj etak pravi: "Zakoj, zakoj! Zatok, ka tačas ona vöpovej tau, aj ne dem v krčmau, tačas sam ge že davnik v krčmej."

I. Barber

PORABJE

**ČASOPIS ZVEZE
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM**

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p. p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST
Arhitekta Novaka 4,
69000 Murska Sobota
Slovenija

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-715/93 mb z dne 3.11.1993 se časopis PORABJE uvršča med proizvode, od katerih se plačuje davek od prometa proizvodov po 13. točki tarife 3 zakona o prometnem davku (Ur. list RS, št. 4/92).